

MUHASEBE

enstitüsü

DERGİSİ

- Doç. Dr. Çetin ŞANLI : Finansal Tabloların Başlıkları ve Yapılan Yanlışlıklar
- Doç. Dr. Yücel ERCAN : Bir Maliyet Dağıtım Sorunu Olarak Kıdem Tazminatı
- Doç. Dr. Fahir BİLGİNOĞLU : Tekdüzen Muhasebe Sisteminde Maliyet Muhasebesi
- Doç. Dr. Fahir BİLGİNOĞLU : Tekdüzen Maliyet Sisteminde Maliyet Hesapları ve Maliyet Dağıtımı
- Dr. Feryâl ORHON : Enflasyonun Tiyatrolara Etkisi
- Dr. Orhan GÖKER : Türkiye'de Yatırım Fonu Faaliyette Bulunabilir mi?
- Asis. Erdal TEKARSLAN : Davranış Bilimleri ve Yönetim Muhasebesindeki Yeri
- Osman Selim KOCAHANOĞLU : Yeni Anayasa Hazırlanırken Bağımsız Bir «Vergitay» Kurulabilir mi?
- Osman Selim KOCAHANOĞLU : Gelir Vergisi Kanununda Yapılan Son Değişiklikler
- Dr. Daim DEMİRCAN : Kurumlar Vergisi Kanununda 2362 Sayılı Kanunla Yapılan Değişiklikler Hakkında Notlar
- Şaban ERKİLET : Türk Vergi Sisteminde Kurumlar Vergisi Oranlarının Yeni deñ Düzenlenmesi ve Şirketlerin Vergi Yüğü
- Kayhan ARMAĞAN : Mahalli İdarelerin Finansmanı ve İlk Olumlu Adım
- Asis. Göksel YÜCEL,
Asis. Can ŞİMGA : 13. Türkiye Muhasebe Kongresi'nin Genel Bir Değerlemesi
- Muhasebe Enstitüsünden Haberler
Yayınlar Arasından

Muhasebe Standardı : 10

Muhasebe Standardı : 11

Uluslararası Muhasebe Standardı 10

**BİLANÇO RAKAMLARINDAKİ KOŞULLU BELİRSİZLİKLER
VE BİLANÇO TARİHİNDEN SONRA MEYDANA GELEN OLAYLAR**

Uluslararası Muhasebe Standardı 11

İNŞAAT SÖZLEŞMELERİNİN MUHASEBELEŞTİRİLMESİ

Çeviren :

Can ŞİNGA

I.Ü. İşletme Fakültesi
Finansal Muhasebe Kürsüsü

Uluslararası Muhasebe Standardı II

İNŞAAT SÖZLEŞMELERİNİN MUHASEBELEŞTİRİLMESİ

Giriş

1. Bu bildiriye, yüklenicilere (müteahhit) ait finansal tablolarda gösterilen, inşaat sözleşmelerinin muhasebeleştirilmesi konusu ele alınmaktadır.

2. Bu Bildiriye inşaat sözleşmeleri, bir sabit varlığın veya beraberce tek bir proje oluşturan birkaç varlığın yapımı için yapılan sözleşmeler olarak tanımlanmıştır. Bu özelliklere sahip sözleşmelerin kapsadığı faaliyetlerin örnekleri köprü, baraj, gemi, bina ve araçların karmaşık kısımlarının yapımı olabilir.

3. Bu Bildiriye ele alınan inşaat sözleşmesini karakterize eden özellik sözleşme faaliyetlerinin başladığı ve tamamlandığı tarihlerin farklı muhasebe dönemlerine düşmesidir. Her sözleşmenin tamamlanması için gereken süre inşaat sözleşmelerinin muhasebeleştirilmesine ayrı bir özellik katmaz.

4. Hizmet sözleşmeleri ancak bir sabit varlığın yapımı ile doğrudan ilişkili olduğu ölçüde bu Bildirinin kapsamına girmektedir. Bildirinin kapsamına giren hizmet sözleşmelerinin örneklerini proje yöneticilerinin ve mimarların hizmetleri için ve bir sabit varlığın yapımına ilişkin teknik mühendislik hizmetleri için yapılan sözleşmeler oluşturabilir.

Standarda İlişkin Açıklamalar

5. İnşaat sözleşmelerinin muhasebeleştirilmesine ilişkin temel sorun, sözleşmeye ilişkin gelir ve maliyetlerin, sözleşme süresi içinde muhasebe dönemlerine dağıtılmasıdır.

İnşaat Sözleşmesi Tipleri

6. Çok değişik biçimlerde inşaat sözleşmeleri düzenlenebilirse de, bunlar genellikle aşağıda belirtilen iki tip üzerinde yoğunlaşmaktadır.

(a) Sabit fiyatlı sözleşmelerde (fixed price contracts) yüklenici mutlak bir sözleşme fiyatını veya bazı durumlarda maliyet artışlarındaki oranla artacak olan fiyatı kabul eder.

(b) Maliyet artışlı sözleşmelerde (cost plus contracts) yükleniciye makul veya diğer hallerde belirli bir maliyet tutarına ek olarak bu tutarın bir yüzdesi veya sabit bir ücret ödenir. Her iki tip sözleşme de bu Bildirinin kapsamı içindedir.

İnşaat Sözleşmelerine ait Maliyetlerin ve Gelirlerin Muhasebe İşlemlerinde Ele Alınış Biçimleri

7. Yükleniciler tarafından genellikle uygulanan iki muhasebe yöntemi, "tamamlanma yüzdesi" (percentage of completion) yöntemi ve "tamamlanmış sözleşme" (completed contract) yöntemidir.

8. Tamamlanma yüzdesi (percentage of completion) yöntemine göre gelir, sözleşmede belirtilen faaliyetler ilerlerken finansal tablolarda gösterilir. Finansal tablolarda gösterilen gelir tutarı, bu tutarın elde edildiği tamamlanma derecesini sağlamak için katlanılan maliyet tutarı ile karşılaştırılır, ve böylece sözleşmede belirtilen işin tamamlanmış kıs-

myla ilgilendirilebilen sonuçların rapor edilmesi mümkün olabilir.

9. Tamamlanmış sözleşme yöntemi-ne (completed contract method) göre ge-lir, ancak sözleşme tamamen yerine ge-tirildiğinde (kesin hesaplaşma yapıldı-ğında, veya taahhüt edilen işin bitmiş olmasına karşın, bazı eksiklikler nedeni-yle kesin hesaplaşma yapılmadan finan-sal tablolarda gösterilir. Maliyetler ve hakedişler (istihkaklar) (progress pay-ments) sözleşme ilerlerken biriktirilmek-te, fakat elde edilen gelir sözleşme faali-yetleri tamamlanana dek sözleşme geliri olarak finansal tablolarda gösterilme-mektedir.

10. Her iki yöntemde de sözleşme-de ulaşılan tamamlanma durumuna ait olası zararlar için karşılık ayrılmaktadır. Ek olarak genellikle sözleşmenin kalan kısmında meydana gelebilecek zararlar için de karşılık ayrılmaktadır.

11. Muhasebeleştirilme amacıyla sözleşmeler bir bütün olarak veya tek bir proje olarak ele alındıysa, tek bir müşte-riyle veya birçok müşteriyle yapılan söz-leşmeleri birleştirmek gerekebilir. Aynı biçimde bir sözleşme birden fazla projeyi kapsarsa, ve sözleşme koşulları içinde her projeye ait maliyetler ve gelirler belirle-nebilirse, her proje ayrı bir sözleşme ola-rak ele alınabilir.

İnşaat Sözleşmelerinde Biriktirilecek Maliyetler

12. Bir sözleşmeye ilişkin maliyet-leri saptamak için gereken süre, sözleş-menin yapılmasıyla başlayan ve sözleşme tamamlandığında biten döneme eşittir.

13. Bu nedenle, yüklenici tarafından sözleşme yürürlüğe girmeden önce katla-nılan maliyetler genellikle meydana gel-dikleri dönemin giderleri olarak ele alı-nırlar. Yine de, eğer sözleşmenin yapıl-ması ile ilgili maliyetler ayrıca belirlene-bilirse ve sözleşmenin elde edileceğine

dair açık bir belirti varsa, bu maliyetler sözleşmeye yüklenebilir olarak kabul edil-mekte ve gider biçimine dönüştürülme-yip ertelenmektedir. En uygun yöntem sözleşmenin yapılıp yapılmadığı kesinle-şene dek maliyetleri giderleştirmemektir.

14. Bir sözleşmeye ilişkin maliyet-ler öngörülen teminat maliyetlerini de (expected warranty costs) içermektedir. Teminat maliyetleri, ancak uygun ola-rak tahmin edilebildiğinde gösterilmek-tedir. (bkz. Uluslararası Muhasebe Stan-dardı 10, Bilanço Rakamlarındaki Koşul-cu Belirsizlikler ve Bilanço Tarihiinden Sonra Meydana Gelen Olaylar).

15. İnşaat sözleşmesini üstlenen bir kuruluş tarafından katlanılan maliyetler şöyle bölümlenebilir :

(a) Özel bir sözleşme ile doğrudan ilişkili maliyetler

(b) Genel olarak sözleşme faaliyet-lerine ilişkin ve özel sözleşmelere dağı-tılan maliyetler

(c) Genel olarak kuruluşun diğer faaliyetlerine ilişkin maliyetler veya söz-leşme faaliyetiyle ilgili olup belirli söz-leşmelere yüklenemeyen maliyetler.

16. Doğrudan belirli bir sözleşmeye yüklenebilen maliyetlerin örnekleri şun-lardır :

İşçilik maliyetleri (gözetim maliyet-leri dahil); proje yapımı için kullanılan malzeme maliyetleri; sözleşme ve üstle-nilen iş için kullanılan tesis ve araçların amortisman giderleri; tesis ve araçları bir yerden başka bir yere nakletme mali-yeti.

17. Genel olarak sözleşme faaliye-tiyle ilgilendirilebilen ve belirli sözleşme-lere yüklenebilen maliyetlerin örnekleri aşağıdadır :

Sigorta giderleri;

Tasarım ve teknik yardım giderleri;
Genel inşaat giderleri.

18. Genel olarak kuruluşla veya sözleşme faaliyetleriyle ilgili, fakat belirli sözleşmelere yüklenemeyen maliyetlerin örnekleri şunlardır :

Genel yönetim ve satış giderleri,

Finansman giderleri,

Araştırma ve geliştirme maliyetleri,

Belli bir sözleşmede kullanılmayan tesis ve araçların amortisman giderleri.

19. 18. paragrafta değinilen maliyetler belirli bir sözleşmenin tamamlanmasında ulaşılan durumla ilişkili olmadıkları için, genellikle biriktirilen sözleşme maliyetlerinin dışında bırakılmaktadır. Yine de, bazı koşullarda genel yönetim giderleri belli bir sözleşmeyle ilişkilendirilebilmekte ve bazen biriktirilmiş sözleşme maliyetlerinin kapsamına girebilmektedir.

İnşaat Sözleşmelerinde Gelirin Saptanmasında Temel Esaslar

Tamamlanma Yüzdesi Yöntemi.

20. Tamamlanma yüzdesi yöntemi-ne göre finansal tablolarda gösterilecek gelir tutarı her muhasebe dönemi sonunda sözleşme faaliyetlerinin tamamlanma durumunun yapılacak işin tamamına oranlanmasıyla belirlenmektedir. Sözleşmeden elde edilecek gelirin muhasebeleştirilmesinde bu yöntemi kullanmanın yararı, muhasebe döneminde yapılan faaliyetlere ilişkin geliri yansıtmasıdır.

21. Finansal tablolarda gösterilen gelir tutarını belirlemek için kullanılan "tamamlanma durumu" çeşitli biçimlerde ölçülebilir; örneğin, o güne dek katlanılan maliyetlerin toplam sözleşme maliyetlerine olan oranını bulmakla; yapılan sözleşme faaliyetlerinin fiziksel tamamlanma oranını ölçen araştırmalar yapmakla veya birkaç yöntemin birleştirilmesi ile.

22. Sözleşme ilerledikçe yapılan

ödemelerin ve müşterilerinden alınan avansların tamamlanma safhasını yansıtması şart değildir, ve bu nedenle bunlar, genellikle elde edilen gelire eşitmiş gibi işlem görmemektedir.

23. Eğer "tamamlanma yüzdesi yöntemi" o güne dek katlanılan maliyetlerin tahmin edilen toplam sözleşme maliyetine oranlanması yoluyla uygulanmakta ise, sadece fiili maliyetler için ayarlamalar yapılır. Ayarlama gerektirebilecek kalemlere örnekler şunlardır :

(a) Sözleşme için satın alınan, fakat sözleşme programı süresince kullanılmayan malzemelerin maliyetleri, ve

(b) Taşoranlara (ikinci derecede yüklenici) yaptırılan işin tutarını yansıtmadıkları halde bunlara yapılan ödemeler.

24. Tamamlanma yüzdesi yönteminde yapılan tahminlerin yanlış olması riski vardır. Bu nedenle, sözleşmenin sonucu güvenilir bir biçimde tahmin edilmeden önce finansal tablolarda kâr gösterilmez. Eğer sonuç güvenilir olarak tahmin edilemiyorsa, tamamlanma yüzdesi yöntemi kullanılamaz.

25. Sabit fiyatlı sözleşmelerde yukarıdaki güvenilirlik derecesini sağlayacak olan koşullar şunlardır :

(a) Elde edilecek toplam sözleşme gelirlerinin güvenilir olarak tahmin edilebilir olması, ve

(b) Bütün sözleşme maliyetlerinin ve rapor tarihinde sözleşmenin tamamlanan safhasının maliyetlerinin güvenilir olarak tahmin edilebilir olması, ve

(c) Sözleşmeye ilişkin maliyetlerin açıkça belirlenebilmesi, ve böylece fiili maliyetlerin önceki tahminlerle karşılaştırılabilir olması.

26. Maliyet artı sözleşmeler durumunda ise yukarıdaki güvenilirlik derecesini sağlayacak olan koşullar şunlardır:

(a) Sözleşmeye ilişkin maliyetlerin açıkça belirlenebilir olması, ve

(b) Bunların dışındaki, sözleşmeye bağlı tahsil edilebilecek maliyetlerin güvenle tahmin edilebilir olması.

Tamamlanmış Sözleşme Yöntemi

27. Tamamlanmış sözleşme yönteminin temel yararı öngörülemeyen maliyetlere ve olası zararlar sonucu düzeltilmesi gerekebilecek tahminlerden çok, sözleşme tamamlandığı zaman belirlenen sonuçlara dayanmasıdır. Böylece ilerde elde edilemeyecek kâr tutarının finansal tablolarda gösterilmesi riski, en aza indirilmiş olmaktadır.

28. Tamamlanmış sözleşme yönteminin temel sakıncası, dönemsel olarak belirtilen gelirin, ilgili dönem sırasında ulaşılan sözleşme faaliyetleri düzeyini göstermemesidir. Örneğin, bir muhasebe döneminde birkaç büyük sözleşme tamamlandıysa, fakat önceki veya sonraki dönemde hiç bir sözleşme tamamlanmadıysa veya tamamlanmayacaksa, sözleşmelerdeki faaliyet düzeyleri bu dönemler içinde oldukça eşit olabileceği halde, finansal tablolarda gösterilen farklı gelir tutarları yanlış anlamalara yol açabilir. Her muhasebe dönemi içinde düzenli olarak sayısız sözleşmeler tamamlandığı ve finansal tablolarda gösterilen gelirin sözleşmedeki faaliyet düzeyini yansıtıyor gibi görüldüğü zaman bile, işin yapıldığı ve ilişkin kazancın saptandığı dönemler arasında devamlı bir zaman farkı vardır, yani iş devamlı olarak gelirin gösterildiği finansal tabloların ilgili oldukları dönemden önce tamamlanmış olmaktadır.

Yöntem Seçimi

29. Bir inşaat sözleşmesinin muhasebeleştirilmesi için kullanılacak yöntemin seçimi, yüklenicinin sözleşmeye ilişkin maliyetlerin ve gelirin tahmin edilmesinin taşıdığı belirsizliklere bakış açısına bağlıdır. Bazı durumlarda, yüklenici

gelir veya tahsil edilecek maliyetler için yapılan tahminlerden doğan veya bu tartışmalı kazanç ve tahsil edilebilecek maliyetleri belirleyen yapılacak işe ilişkin değişikliklerden doğan belirsizlik düzeyinin yüksek olduğunu düşünerek tamamlanmış sözleşme yöntemini kullanmaya karar verebilir. Diğer bazı durumlarda ise, sözleşmelerin sonuçları güvenilirlikle tahmin edilebilir, ve dolayısıyla yüklenici sözleşmelerin tümünün veya bazılarının muhasebeleştirilmesinde tamamlanma yüzdesi yöntemini kullanmaya karar verebilir. Yükleniciler değişik sözleşmeler için aynı anda her iki yöntemi de kullanabilirler.

30. Bir yüklenici belirli bir sözleşme için bir yöntemi kullanırsa, aynı özellikteki diğer tüm sözleşmeler için de aynı yöntemi kullanmalıdır.

31. Belirsizliklerin gözönüne alınmasının yanısıra, yüklenici inşaat sözleşmeleri için kullanılacak muhasebe yönteminin seçimi için önceden belirlenmiş bir takım kriterler de kullanılabilir. Bu kriterleri temel alan yüklenici tarafından sonuçları güvenilirlikle tahmin edildiği zaman bile, kazancın belirlenen tutardan az olduğu sözleşmelerin veya sözleşmede belirtilen süreden daha çabuk bitirilebilecek faaliyetlerin muhasebeleştirilmesinde tamamlanmış sözleşme yöntemi kullanılabilir.

32. Yüklenici tarafından kullanılan muhasebe yöntemleri ve bu yöntemleri seçmek için benimsenen kriterler sürekli olarak uygulanan bir muhasebe yöntemini temsil ederler. (bkz. Uluslararası Muhasebe Standardı 1, Muhasebe Yöntemlerinin Açıklanması).

Muhasebe Yöntemindeki Değişiklik

33. İnşaat sözleşmeleri için kullanılan muhasebe yönteminde bir değişiklik yapıldığı zaman, yapılan değişikliğin nedenleri ile birlikte, tutarı ve finansal tab.

lolar üzerindeki etkisi açıklanır. (bkz. Uluslararası Muhasebe Standardı 8, Olağandışı ve Önceki Dönem Kalemleri ve Muhasebe Yöntemlerindeki Değişiklikler). Eğer yüklenici, tamamlanma yüzdesi yönteminden tamamlanmış sözleşme yöntemini uygulamaya geçerse, bu değişikliğin cari muhasebe dönemi içinde meydana getirdiği etki belirlenemiyebilir. Böyle durumlarda, en azından muhasebe döneminin başında yürürlükte olan sözleşmelere ilişkin olarak önceki yılların finansal tablolarında gösterilen kâr tutarlarının bir açıklaması yapılır.

Öngörülebilir Zararlar İçin Karşılık Ayrılması

34. Toplam sözleşme maliyetlerinin ve kazançlara ait yapılan tahminlerin bir zarar göstermesi durumunda, yapılan işin tutarına bakılmaksızın sözleşmeden doğabilecek toplam zarar için karşılık ayrılır. Bazı durumlarda, öngörülen zararlar o güne dek yapılan işin maliyetlerini aşabilir. Yine de, sözleşmeden doğabilecek toplam zarar için karşılık ayrılır.

35. Önemli bir süre için kuruluşun kapasitesinin dikkate değer bir kısmının kullanılmasını gerektirecek büyüklükte bir sözleşme olduğu zaman, sözleşmenin tamamlanma dönemi içinde katlanılacak dolaylı maliyetler bazen doğrudan sözleşmeye yüklenebilir ve sözleşmeden doğacak zarar için karşılık ayrılmasında sözkonusu dolaylı maliyetler yapılan hesaplamaların kapsamına alınır.

36. Eğer meydana gelebilecek zarar için karşılık ayırmak gerekirse, böyle bir karşılığın tutarı genellikle aşağıdaki hususlar gözönüne alınmadan belirlenir :

(a) İşin sözleşme ile başlamış olup olmadığı,

(b) Sözleşme faaliyetinin tamamlanma durumu, ve

(c) Diğer sözleşmelerden doğması beklenen kâr tutarları.

37. Bir sözleşmeden gelecekte doğabilecek zararın belirlenmesinde çok büyük ölçüde belirsizlik olabilir. Bazı durumlarda gelecekte doğacak zararı tahakkuk ettirmek mümkün olabilir, ve fakat diğer bazı durumlarda ise yalnız koşullu zararın varlığı açıklanır. (bkz. Uluslararası Muhasebe Standardı 10, Bilanço Rakamlarındaki Koşullu Belirsizlikler ve Bilanço Tarihinden sonra Meydana Gelen Olaylar).

İnşaat Sözleşmelerinden Doğan Haklar ve Değişiklikler

38. Yüklenicinin talepleri ve müşteri tarafından onaylanabilecek sözleşmedeki değişiklikler nedeniyle yüklenicinin kazanacağı tutar, ancak yüklenicinin talebinin veya sözleşmede yapacağı değişikliklerin sözleşmeyi yaptığı kurum tarafından kabul edileceğine dair bir gösterge varsa finansal tablolarda kazanç olarak gösterilir.

39. Gecikmelerden veya diğer nedenlerden doğan ve yüklenici tarafından ödenecek tazminatlar veya para cezaları, sözleşmeye yüklenebilir maliyetler olarak tümüyle finansal tablolarda gösterilir. Koşullu talepler, "Bilanço Rakamlarındaki Koşullu Belirsizlikler ve Bilanço Tarihinden Sonra Meydana Gelen Olaylar"a, Uluslararası Muhasebe Standardı 10, uygun olarak ele alınır.

Hakedişler (İstihkaklar) Avanslar ve Belirli Sözleşme Koşulları Gerçekleştiğinde Tahsil Edilecek Tutarlar (retentions)

40. İnşaat sözleşmelerine göre, sözleşme yürürlükte olduğunda müşterilerden alınan avanslar ve hakedişler (istihkaklar) finansal tablolarda ya yürürlükteki sözleşme maliyetlerinden bir indirim olarak, ya da bir borç olarak gösterilir.

41. Müşteri tarafınran ödenmesi gereken fakat ödenmemiş olan hakedişler ve müşterilerin sözleşmedeki koşullar sağlanana dek ödemeyecekleri tutarlar finansal tablolarda alacak olarak veya dipnotta gösterilir.

Uluslararası Muhasebe Standardı II

İNŞAAT SÖZLEŞMELERİNİN MUHASEBELEŞTİRİLMESİ

Uluslararası Muhasebe Standardı 11, bu Bildirinin 42-49 paragraflarını kapsamaktadır. Standard, bu Bildirinin 1-41 paragrafları ve Uluslararası Muhasebe Standardı Bildirilerine Başlangıç göz önüne alınarak okunmalıdır.

42. Finansal tablolarda İnşaat Sözleşmelerinin muhasebeleştirilmesinde ya tamamlanma yüzdesi yöntemi ya da tamamlanmış sözleşme yöntemi kullanılmalıdır.

43. Tamamlanma yüzdesi yöntemi ancak sözleşmelerin sonucu güvenilir olarak tahmin edilebilirse kullanılabilir. Sabit fiyatlı sözleşmeler durumunda, bu güvenilirlik derecesi yalnız aşağıdaki tüm koşullara uyulduğu zaman sağlanır :

(a) Alınacak toplam sözleşme kazançları güvenilir olarak tahmin edilebilirse, ve

(b) Sözleşmeyi tamamlama maliyetleri ve raporlama tarihinde sözleşmede ulaşılan tamamlanma durumu maliyetlerinin her ikisi de güvenilir olarak tahmin edilirse, ve

(c) Sözleşmeye ilişkin maliyetler açıkça belirlenebilir ve böylece fiili sonuçlar önceki tahminlerle karşılaştırılabilirse,

Maliyet artı sözleşmeler durumunda, bu güvenilirlik derecesi ancak aşağıdaki iki koşula da uyulduğunda sağlanır :

(a) Bir sözleşmeye ilişkin maliyetler açıkça belirlendiğinde, ve

(b) Sözleşmeye bağlı olarak tahsil edilebilecek maliyetlerin dışındaki maliyetler güvenilir olarak tahmin edilebildiğinde.

44. İnşaat sözleşmesinin gerektirdiği işin içerdiği maliyet tutarı, doğrudan o sözleşmeye ilişkin olan maliyetleri ve genel olarak sözleşme faaliyetiyle ilgilendirilebilen ve sözleşmelere dağıtılabilecek olan maliyetleri kapsamalıdır.

45. Bir yüklenici, belirli bir sözleşme için bir yöntem kullandığında, ondan sonra benzer kriterlere uyan diğer sözleşmeler için de aynı yöntemi kullanmalıdır.

46. Bir sözleşmeden doğması beklenen bir zarar, hem sözleşmede ulaşılan tamamlanma durumu için, hem de sözleşmede geriye kalan ve gelecekte tamamlanacak işler için, ayrı ayrı finansal tablolarda gösterilmelidir.

Yapılacak Açıklamalar

47. Finansal tablolarda aşağıdaki durumların açıklaması yapılmalıdır.

(a) Yürürlükteki inşaat işinin durumunun, ve

(b) Hakediş olarak ele geçen nakit ve alacakların ilerleyen inşaat hesabının içindeki avansların ve belirli sözleşme koşulları gerçekleşince tahsil edilecek tutarların, ve

(c) İlerleyen inşaat maliyetleri di-

şında kalan maliyet - artı sözleşmelerden doğan alacak tutarının.

Eğer hem tamamlanma yüzdesi yöntemi hem de tamamlanmış sözleşme yöntemi yüklenici tarafından aynı anda kullanılıyorsa, yukarıda (a) şıkında açıklanan, sözleşmede üstlenilen işin durumu, her iki yöntemin kullanıldığı sözleşmelerle ilgilendirilebilecek miktarı ayrıca açıklamak için analiz edilmelidir.

48. İnşaat sözleşmeleri için kullanılan muhasebe yöntemlerindeki değişikliklerin açıklanması, Uluslararası Muhasebe Standardı 8, Olağandışı ve Önceki Dönem kalemleri ve Muhasebe Yöntemlerindeki Değişiklikler, Standardı ile uyum içinde olmalıdır. Yine de, eğer bir

yüklenici yılın başındaki yürürlükte olan sözleşmeler için tamamlanma yüzdesi yönteminden tamamlanmış sözleşme yöntemine geçerse, bu standarda uymak ve değişikliğin etkisini rakamlaştırmak mümkün olmayabilir. Böyle durumlarda, muhasebe döneminin başında yürürlükte olan sözleşmelere ait olarak, geçmiş dönemlerde finansal tablolarda gösterilen kâr tutarları hakkında açıklama yapılmalıdır.

Başlama Tarihi

49. Bu Uluslararası Muhasebe Standardı, 1 Ocak 1980'de veya daha sonra başlayan dönemleri kapsayan finansal tablolar için geçerlidir.